

SEPTEMBER Anno Domini 2003

September. Selja taha on jäänud puhkuste ja reisimise aeg. Käes on saagi koristamise ja uute alguste kuu.

Traditsiooni kohaselt algab Eestis esimesel septembril – teadmiste päeval – õppetöö enamuses koolides. Iga aastaga räägitakse järjest rohkem elukestvast õppimisest. Uued teadmised on vajalikud igal elualal ja kõigile.

On sümbolne, et teadmiste ja rahu päev on ühel päeval. Ütleb ju vanahiina mõtteteragi, et sõja põhjuseks on teadmatust selle tulemustest.

Rahvakalendri tähtpäevadest on septembris tuntuimad madisepäev ja mihkkipäev.

Suure-Jaanis öeldi vanasti, et kust-poolt madisepäeval tuul on, sealt tuleb kõige selle talve sula.

Mihkkipäeval ennustati samuti ilma. Öeldi, et kui mihkkipäeva paiku müristab, siis tuleb soe ja pikk sügis, kui mihkkipäeval tuul lõunast on, siis on pööripäevani enam soe kui külm ilm, aga kui tuul põhja poolt on, siis saavat külm tali olema.

Viljandist on kirja pandud, et kui mihkkipäev vanas kuus on, siis sel aastal tuleb vana siimnega külida; kui jälle noores kuus on, siis uue siimnega.

Lõuna Viljandimaal – Paistus ja Tarvastus – tegid karjased mihkkipäeval karja juures kooke, keetsid ja küpsetasid. Mitmel pool öeldi, et mihkkipäevaks peavad kõik tööd lõpetatud olema. Siis tapeti oinas ja tehti muud head-paremat – kus sepikut ja õlut, kus porgandipirukat, kus karaskit, kus kaale, liha ja kartulit.

Septembris on sünniaastapäevad Villem Kapil ja Mart Saarel. Villem Kapi sünnist möödub tänavu 90 aastat. Mart Saart peetakse selgi korral meeles 6. septembril Hüpasaar toimuva juba traditsiooniks saanud laulupäevaga.

Kuu keskel ees seisva otsustava valikuga seoses meenutan siinkohal 23. augustil Paides kirja pandut: “Kõige halvem valik on mitte valida. Ära arva, et Sinust ei olene midagi ja tee oma valik ise, et keegi teine ei otsustaks Sinu eest Sinu enese ja Eestimaa saatust!”

Ilusat saabuvat sügist ja teada-saamiste rohket kooliaastat kõigile!

Leili Kuusk
leili@suure-jaani.ee

Peaminister Juhan Parts linnale kingitust üle andmas

Augustikuu kahel esimesel päeval tähistas Suure-Jaani linn oma 65. aastapäeva.

Reedel oli põhitähelepanu lastel. Aastapäevaürituste avamisele järgnes orienteerumismäng “Tunne oma kodulinna”. Kolmeliikmelised võistkonnad otsisid aadressi järgi objekte, kus neid ootasid lisaks küsimused. Igast kontrollpunktist saadi kaasa õhupall, mis tuli tervena finišisse toimetada. Tublimaks osutusid võistkonnad “Hopp” ja “Võimsad Pardid”. Väiksemad jooksid samal ajal 65 meetri distantsil. Veel sai osaleda osavusmängudes ja linnale sünnipäevakaarti meisterdada. Fantaasiarikkaimad kaardid tegid Grete Akenpäärg, Merlyn Valma ja perekond Siim.

Sõpruslinnast Ulvilast oli aastapäevapidustustele saanud 37-liikmeline delegatsioon. Kohutantsijate rühm “Lootus” ja Ulvila puhkpill töid külakostiks pooleteisestunni kontserdi. Suure-Jaani rahvale üllatuseks ei olnudki kõik 18 kohutantsijat piitspeenikesed ja verinoored. Kuid ei ümaramad kehavormid ega pisut kõr-

gem vanus seganud kellelgi tantsust rõõmu tunda. Rühm tegutseb 1996. aastast. Kolmkümmend naist käivad koos, sest kohutants annab neile nende sõnul võimaluse tunda end naistena. Oma hobi võetakse üsna tõsiselt: on käidud õppereisil Kairis ja hetkel on üks rühma liige Brüsselis kohutantsu õppimas, aga ka ise õpetamas. Rühmas osaleb mehigi. Nii mõnigi

Suure-Jaani 65

vaataja oli oma suureks üllatuseks sunnitud tõdema, et graatsilisus ei käigi alati kaasas saledusega. Lisaks tantsule pakkusid silmarõõmu tantsijate kaunid kostüümid.

Hakkas juba hämaiduma, kui järvel süüdati laulu ja akordionimuusika saatel 65 küünalt. Öhtu lõppes tantsuga “Arturi Juures”. Kõik selle päeva üritused olid tasuta.

Laupäeva hommik algas äratusmängudega linnas. Järgnes Ulvila puhkpilli esinemine Muusikapaviljonis ja Suure-Jaani isetegevuslaste kontsert lauluväljakul. Lauluväljakult mindi rongkäiguga kirikusse linna aastapäeva pidulikule jumalateenistusele.

Seejärel toimus linnavalitsuse saalis volikogu esimehe ja linnaapea vastuvõtt. Külaliste seas viibis ka peaminister Juhan Parts. Pärast vastuvõttu tutvus peaminister Suure-Jaani Gümnaasiumiga ja selle juurdeehituse probleemidega ning osales Järvepeol.

Aastapäevavastuvõtule oli Suure-Jaani linn palunud ka oma selle sajandi (s.o kahe eelmise aasta) tublimad maksumaksjad. Kaaluka toetuse eest maksumaksjana said linna tänu-

Äratusmängud linnas FOTOD: Jaanus Siim

Ulvila kohutantsijad

FOTO: Erakogust

kirjad ja meened Ain Paas, Andres Henk, Andrus Tasak, Kalev Alles, Liis Valdmaa, Raimo Ronimois, Uno Viigand, Väike Pommer, Veiko Männik ja Villu Grünbaum (järjestus on tähestikuline).

Nagu igal aastal, toimusid seegi kord ümber järve jooksud. Parimateks osutusid Olav Paris, Piret Aidak, Toomas Lillsaar, Laura Lillsaar, Mikk Pentson ja Egle Pesti. XLIII

Järvepidu kestis traditsiooni kohaselt veel uue päeva päikese tõus-teski.

Leili Kuusk

OMAVALITSUSINFO

Suure-Jaani Linnavalikogu 21.08.2003

Võeti vastu Suure-Jaani linna kalmistute eeskirja uus redaktsioon;

loeti esimest korda Suure-Jaani linna 2003. aasta I lisaeelarvet summas 832000.- (kaheksasada kolmkümmend kaks tuhat) krooni;

moodustati rahvahääletuse läbiviimiseks seitsmeliikmeline jaoskonnakomisjon koos seisus esimees Priit Toobal, liikmed Aili Adamson, Sirje Aua, Helle Jürisson, Aave Toomsalu, Ülle Vahtramäe ja Leili Vari;

määrati alljärgnevad kohanimed:

1. Ilmatari plats – Ilmatari tn 5 ja 9 ning Suure-Jaani järve vahele jääv ala;

2. Lembitu plats – Järve ja Liiva tänavate ning Kõleri 10, 12, 14 ja Järve 5 vahele jääv ala;

3. Kondase park – Tamme tn 3, Ilmatari tn 9 ja määruse punktis nr 1.1 nimetatud platsi ning Suure-Jaani järvega piirnev ala;

tunnistati vene õigeusu kiriku hoone peremehetuks ehitiseks ning kohustati linnavalitsust see üle andma omandireformi õigustatud subjektile - Eesti Apostlikule Õigeusu Kirikule.

Suure-Jaani Linnavalitsus 11.08.2003, 18.08.2003.

25.08.2003

Määrati hooldajad kahele raske ja kahele sügava puudega linnakodanikule;

määrati toimetulekutoetusi kaheksale perele kokku 9301.- krooni;

väljastati ehitusluba Anne Li Grünbaumile Vambola tn 6 elamu ja majandushoone rekonstrueerimiseks;

väljastati kasutusloa Jaama, Tallinna ja Vambola tänavate tänavavalgustusele;

väljastati kauplemisluba osatühingule Kehtenel kauplemiseks 30. augustil toimival Suvelõpupeol;

määrati isikliku sõiduauto kasutamise hüvitus 1000.- krooni koos Suure-Jaani Kultuurimaja direktori kt-le Maret Aabojale;

algatati Kõleri 5 detailplaneering, mille eesmärgiks on uue parkimisplatsi, küttepude hoidmiseks vajaliku katusealuse ja kõnnitee taastamiseks vajalike ehitustingimuste määramine ning Kõleri 5A detailplaneering, mille eesmärgiks on maakasutuse otstarbe, krundipiiride ja ehitusõiguse määramine.

Suure-Jaani Vallavalikogu 21.08.2003

Kinnitati veevarustuse ja heitvee ärajuhtimise teenuse hinna reguleerimise kord;

Otsustati osaleda mittetulundusühingus Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskuses;

Korraldatakse "Sürgavere lasteaiaruumide ehitamiseks koolimaja ruumidesse koos vajaliku juurdeehitusega" riigihanke pakkumismenetlus ja määrati riigihanke eest vastutavaks isikuks Märt Perve;

Nimetati jaoskonnakomisjoni esimehed ja komisjoni liikmed tulenevalt Rahvahääletuse seadusest;

Algatati Tamme Veski kinnistu detailplaneering asukohaga Vihi külas. Planeeringu eesmärgiks on olemasoleva kinnistu sihtotstarbe muutmine, vesiveski taastamine hüdroelektrijaamana ja sellele vastavate ehitustingimuste määramine;

Määrati katastriüksuste sihtotstarbed.

Suure-Jaani Vallavalitsus 21.08.2003

Sivar Joandile anti ehitusluba Anni talu paisjärve rekonstrueerimiseks Eprakülas;

Määrati Aivar Rahulaanele kuuluva Reegoldi küla Staadioni 6 kinnistul elamu laienduse ehitamiseks vajaliku projekti koostamiseks projekteerimistingimused;

Kinnitati vabade metsamaade registreerimisleht ja maatükide asendiplaanid;

Suure-Jaani valla eelarvesse riigieelarvest laekunud vahendite määrati toimetulekutoetust 32 515 krooni;

Munit sipaa loman disse taotle ta kse Sürgavere küla s Opetajate katastriüksus;

Määrati jagamisel tekkivate uut katastriüksuste nimed;

Kirjalik nõusolek anti Häli Kivisillale väikeehitise lammutamiseks Nurme majavalduse koosseisus ja majapidamisabihoone ehitamiseks.

Olustvere Vallavalikogu

Nimetati rahvahääletuse korraldamiseks 14. septembril 2003. a jaoskonnakomisjoni valimisjaoskonnas nr 1 Helle Saega – esimees, Ilvi Herronen, Lea Sedrik, Kalju Viisut, Ülle Udras, Tiina Puusild – asendusliige, Endla Pesti – asendusliige ja valimisjaoskonnas nr 2 Merit Laan – esimees, Aire Käo, Reet Marjapuu, Tiit Olbri, Ülle Kullasepp, Urmas Laan – asendusliige, Eda Luhtasendusliige

Anti üürile korter Keskuse 3-12 Olustvere alevikus kons- taablile Raivo Krammile;

Anti üürile korter Kooli 2 Tääksi külas Agur Kõivule;

Anti üürile korter Kooli 3 Tääksi külas Klarika Varikule;

Kehtestati Olustvere aleviku kvartal nr 14 krundi nr 4 detailplaneering (14.08.2003 määrus nr 9);

Seati 50 aastaks hoonestusõigus Olustvere Vallavalikogu

14.08.2003. a määrusega nr 9 kehtestatud detailplaneeringu alusel Olustvere alevikus asuvale kvartal nr 14 krundile nr 6.

Olustvere Vallavalitsus

Olustvere valla eelarvesse laekunud vahenditest määrati toimetulekutoetust 37653 krooni üksi elavatele isikutele ja perekonnale, kelle kuu netosissetulek on alla kehtestatud toimetulekupiiri;

Puudega inimesele seati hool- dus ja määrati hooldaja;

Määrati Kuiavere, Tääksi, Ülde, Kuhjaveere ja Aimla külas asuva Jaska Aimla tee teenindusmaa kokku 16,47 ha, sh muu maa 16,47 ha sihtotstarbega transpordimaa;

Kinnistu nr 28032 (Olustvere alevikus) jagamisel tekkivate kahe katastriüksuse nimedeks määrati Aia 4 sihtotstarbega sotsiaalmaa ja Päikese 5 sihtotstarbega ärimaa;

Kinnitati maakasutuste andmine, muutmine, lõpetamine ja maksustamishindade määramine;

Anti ehitusluba Eesti Eneriga AS-le Olustvere lossi elektrivarustuse rekonstrueerimiseks; Väljastati kauplemisluba OÜ Sarrogole, OÜ Transpo Reisid ja Peeter Miksoni Mäelt Turismitalule.

Kinnitati Olustvere alevikus Päikese 3-2 korteri enampakumise võitjaks Malle Osol.

14. septembril läheme hääletama

14. septembril 2003 toimub rahvahääletus. Eesti rahvas otsustab siis Euroopa Liiduga ühinemise ning Eesti Vabariigi põhiseaduse täiendamise üle.

Hääletamise korraldamiseks moodustatakse valimisringkonna territooriumil valimisjaoskonnad. Suure-Jaani linnas on harjumuspäraselt üks valimisjaoskond ning hääletamine toimub Lembitu pst 42 asuva linnavalitsuse haldushoone II korruse saalis. Valimiste jaoskonnakomisjoni esimees on Priit Toobal ning liikmed Aili Adamson, Sirje Aua, Helle Jürisson, Aave Toomsalu, Ülle Vahtramäe ja Leili Vari.

Hääletajate nimekiri koostati rahvastikuregistri 15. augusti seisuga. Pärast seda kuupäeva registri elukohaandmetes muudatusi ei tehta ja hääletaja kantakse hääletajate nimekirja selle aadressi alusel, mis oli märgitud registrisse 15. augustil.

Hääletajate nimekirjas tehakse muudatus ja isik kantakse nimekirja üksnes juhul, kui ta ei ole üheski hääletajate nimekirjas.

Hiljemalt 30. augustiks saadeti igale hääletajale hääletajakaart, mis kinnitab registris olemist. Kes hääletajakaarti veel ei ole saanud, peavad pöörduma kohalikk omavalitsusse.

Hääletada saab elukohajärgses jaoskonnas rahvahääletuse päeval 14. septembril kell 9.00–20.00. Eelhääletamine toimub 8.–10. septembril kõigis jaoskondades kell

12.00–20.00.

Eelhääletamise ajal saab hääletada ka väljaspool oma elukohajärgset jaoskonda. Igas val- las ja linnas on vähemalt üks selline jaoskond, mis korraldab väljaspool elukohajärgset jaoskonda hääletamist.

Hääletamisedeli saamiseks tuleb komisjonile esitada kehtiv isikut tõendav dokument (pass, isikutunnistus, juhuluba, pensionitunnistus), millel on isiku nimi, sünniaeg või isikukood ja foto. Hääletamisedel täidetakse hääletamiskabiini isiklikult. Hääletamisedelil on hääletamisele pandud seaduseelnõu tekst ja küsimus «Kas Teie olete Euroopa Liiduga ühinemise ja Eesti Vabariigi põhiseaduse täiendamise seaduse vastuvõtmise poolt?» Hääletaja teeb sedelil ristikese kas Jah või Ei lahtrisse.

Peale sedeli täitmist murrab valija sedeli kokku ning annab selle jaoskonnakomisjoni liikmele, kes paneb kokkumurtud hääletamisedeli välisküljele jaoskonnakomisjoni pitsati jäljendi. Hääletaja laseb hääletamisedeli hääletamiskasti ise. Kui valija rikub hääletusedeli, on tal õigus rikutud sedeli tagastamisel saada komisjonilt uus sedel. Kui valija ei saa terviseseisundi tõttu hääletada hääletamisruumis, võib ta kirjaliku taotluse alusel hääletada kodus. Taotlus tuleb esitada hiljemalt valimispäeval kell 16.00.

Väljaspool elukohta saab hääletada ainult eelhääletamise päeval. Rahvahääletuse päeval (14. septembril) saab hääletada ainult oma elukohajärgses jaoskonnas.

Hääletaja esitab jaoskonnakomisjoni liikmele isikut tõen-

dava dokumendi, mille alusel kantakse hääletaja andmed hääletajate nimekirja. Hääletaja annab allkirja ja saab vastu hääletamisedeli ja kaks ümbrikku. Peale hääletamisedeli täitmist paneb hääletaja sedeli ühte jaoskonnakomisjoni liikme antud ümbrikku. Viimase paneb hääletaja teise ümbrikku ja kirjutab sellele kas ise või jaoskonnakomisjoni liikme abiga hääletaja nime, isikukoodi ja aadressi, mille järgi hääletaja on kantud rahvastikuregistrisse. Ümbriku laseb hääletaja väljaspool elukohajärgset jaoskonda hääletajate sedelitele ettenähtud kasti.

Rahva otsus tehakse hääletamisest osavõtnute hääletamusega.

Hääletamistulemuste kindlakstegemine on avalik.

OLUSTVERE VALD

Valimisjaoskond nr 1

Aadress: Olustvere loss, Olustvere alevik Viljandi mk

Sidevahendid: 043 74 399

Piirid: Olustvere alevik, Mudiste, Kärevere, Jaska külad

Eelhääletamise info: 8., 9. ja 10. septembril kell 12–20 Olustvere loss, Olustvere alevik Viljandi mk

Esimees: Helle Saega

tel. 056907382

Toimub eelhääletamine väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda ja hääletamine valijatele, kelle elukohta andmed on Rahvastikuregistrisse kantud valla või linna täpsusega

Valimisjaoskond nr 2

Aadress: Tääksi Põhikool,

Tääksi küla

Sidevahendid: 051 47 389

Piirid: Aimla, Kuhjaveere, Kuiavere, Kurnuvere, Mäeküla, Riissaare, Tääksi, Ülde külad.

Eelhääletamise info: 8., 9. ja 10. septembril kell 12–20 Tääksi Põhikool, Tääksi küla

Esimees: Merit Laan

tel. 051 47 389

SUURE-JAANI LINN

Valimisjaoskond nr 1

Aadress: Lembitu pst 42 71502 Suure-Jaani linn Viljandimaa

Sidevahendid: telefon

043 71 145 faks 043 71 271

Piirid: hõlmab kogu linna territooriumi

Eelhääletamise info: 8., 9. ja 10. septembril kell 12–20 Suure-Jaani linn Lembitu pst 42 II korrus kabinet 217

Esimees: Priit Toobal

tel. 055 572 377

Toimub eelhääletamine väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda ja hääletamine valijatele, kelle elukohta andmed on Rahvastikuregistrisse kantud valla või linna täpsusega

SUURE-JAANI VALD

Valimisjaoskond nr 1

Aadress: Suure-Jaani vallamaja, Nurme 5, 71502 Suure-Jaani

Sidevahendid: enne valimisi 043 55 444, valimiste päeval 043 55 440

Piirid: Karjasoo, Kootsi, Rääka, Vihi, Jälevere, Põhjaka, Lahmuse, Päraküla, Nuutre, Tällevere, Ängi, Arjadi, Völvi,

Kibari, Koidama ja Lõhavere külad

Eelhääletamise info: 8., 9. ja 10. septembril kell 12–20 Nurme 5, 71502 Suure-Jaani

Esimees: Aivar Veeperv

tel. 043 55 440

Toimub eelhääletamine väljaspool elukohajärgset valimisjaoskonda ja hääletamine valijatele, kelle elukohta andmed on Rahvastikuregistrisse kantud valla või linna täpsusega

Valimisjaoskond nr 2

Aadress: Paala rahvamaja, 70401 Reegoldi küla, Suure-Jaani vald

Sidevahendid: 043 79 319

Piirid: Taevere, Reegoldi, Navesti ja Võhmassaare külad

Eelhääletamise info: 8., 9. ja 10. septembril kell 12–20 Paala rahvamaja, 70401 Reegoldi küla, Suure-Jaani vald

Esimees: Rein Turner

tel. 050 36941

Valimisjaoskond nr 3

Aadress: Sürgavere spordihoone, Sürgavere küla, 71401 Suure-Jaani vald

Sidevahendid: 043 75 343

Piirid: Epra, Munsil, Sürgavere, Kabila ja Kerita külad

Eelhääletamise info: 8., 9. ja 10. septembril kell 12–20 Sürgavere spordihoone, Sürgavere küla, Suure-Jaani vald

Esimees: Helgi Linnas

tel. 043 75 340 ja 043 75 343

Veronika Ringo

Suure-Jaani linnasekretär

Ülo Köpp 13.04.1928 - 03.07.2003

Olen Suure-Jaanis 45 aastat lapsi õpetanud ja töötanud 8 direktori alluvuses. Kõige kauem pidas koolis vastu Ülo Köpp, kes tuli oma lapsepõlvelinna tagasi 1970. aastal ja töötas siin kuni pensionileminekuni aastal 1988.

Ülo Köpu enda koolitee viis läbi Suure-Jaani 6-klassilise

Algkooli ja Viljandi Maagünaasiumi Tartu Ülikooli õigusteaduskonda.

1949. aasta küüditamisele järgnes suurpuhastus ülikoolis. Ülo Köpp kõrvaldati suguluse tõttu tuntud ühiskonnategelase, TÜ rektori ja hilisema piiskopi Johan Köpuga.

Noor mees otsis kõikjalt tööd ja lõpuks leidis selle Põlvamaal. Pärast Stalini surma õnnestus tal ülikool kaugõppes lõpetada.

Põlvamaal Peri koolis töötamise ajal tehti talle ettepanek astuda parteisse, sest sel ajal pidid koolijuhid olema parteilased. Mis kaalutlus sundis ülikoolist väljaheidut selle ettepanekuga soostuma?

1956. aasta hakkas ühiskondlikus elus toimuma muutusi – küüditatuid hakati tagasi tooma ja süüdimõistetuist vabastama. Eestis aga takerdus soov midagi muuta juhtijate taha. Juhtijateks olid umbkeelsed muulased ja nn Venemaa eestlased. Nende

haridustasemest piisas küll loosungite hõikamiseks, aga mitte riigielu sisuliseks muutmiseks. Ülo Köpp leidis, et pealtvaatamise aeg on möödas ja nüüd tuleb omal käel külge panna. Nii astus ta parteisse.

1970. aastal tuli Ülo Köpp tagasi Suure-Jaani, et olla toeks haigele emale. Tal tuli hakata Suure-Jaani Kesk-kooli direktoriks, kus tal avaneski võimalus "käed külge panna", et midagi muuta.

Esimeseks jõuprooviks oli kooli staadioni ja lasketiiru ehituse lõpetamine. Ehitust oli kavandatud juba 1963. aastal, aga 3 aastat hiljem pidi tollane direktor Eduard Trull nentima, et ühiskondlikus korras käib staadioni ehitus üle jõu. Alles peale ümbruskonna majandite kaasamist õnnestus staadioni ehitus lõpetada. Selle taga seisis Ülo Köpu organiseerimine, vahendite hankimine ja Martin Binsoli tegelik töö. Üsna varsti peale valmimist saavutas staadion üleliiduli-

sel ülevaatusel parima koolistaadioni nimetuse.

Ka kooliaed saavutas vabariiklikul ülevaatusel esikoha. Täpset aastanumbrit ei mäleta. Veel kolmandalgi alal tuli kool vabariigis esikohale ja saavutas oma grupis parima maakeskkooli nimetuse. See oli õppekabinettide ehitus. Martin Binsol ehitas klassidesse seinakapid ja Ülo Köpp muretses kabinetidesse tollele tipptechnika: kinoprojektorid, magnetofonid, dia-projektorid, hiljem veel grafo-projektorid.

See oli ka rahvatantsu kõrg-aeg koolis. Tegutses kolm segarühma, kes ühel aastal kõik ka Tallinnasse tantsupeole pääsesid.

Oma nime on Ülo Köpp linna ajalukku jätnud omanimelise järve rajamisega. Järve rajamist on huvitavalt kirjeldanud Johannes Jürisson oma raamatus "Muusikud Kapid ja Suure-Jaani".

Ise pidas Ülo Köpp oma suurimaks panuseks auto- ja

traktoriõpetuse sisseviimist kooli. Ta kirjutas uuele õppeainele programmid, mis ilmusid põllumajandusministerruumi ja õpetajate täienduskoolituse väljaannetes. Uut õppeainet hakati õpetama 22 maakeskkoolis. Moskvassegi telliti temalt programmid. Ülo Köpp ise alustas kandidaaditöö kirjutamist teemal "Tehniliste teadmiste aluste õpetamine üldhariduskoolis". Töö jäi pooleli kooli parteialgorganisationsiooni vastu-tegevuse tõttu.

Iseloomult oli Ülo Köpp rahulik ja tasakaalukas, alati tõsine ja pisut eraklik. Ta ei olnud ladus suhtleja ega lõbus rahvamees.

Ta oli aus, kompromissitu ja visa töömees. Ega ta teisisi ei olekski saavutanud kõike seda, mida ta jõudis teha Suure-Jaani hüvanguks.

Anne-Mall Pael
**Suure-Jaani Keskkooli-
Gümnaasiumi**
õpetaja aastatel 1957–2002

Olustvere Põhikool peab kümmandat sünnipäeva

1993. aasta maikuus otsustasid Olustvere Vallavalitsus ja Viljandi Haridusamet asutada Olustvere Algkooli. Kooli loomise tingis Olustvere aleviku laste elukohalähedase kooli puudumine. Algkool sai suured ja avarad ruumid ühe katuse alla Olustvere Kõrgema Põllumajanduskooliga.

Koolijuhatajaks oli Tiit Viisut, õpetajatena asusid tööle Katrin Ronimois, Ülle Jänes ja Heli Alliksaar. Koolitädiks oli Margot Kõks. Koolijuhatajana on töötanud Aivar Paas ja alates 1998. aastast on koolidirektori ametis Liivi Lindemann.

1997. aastast nimetati algkool ümber põhikooliks. Täna on meie kooli õpilaste arv kasvanud 121ni ja õpe-

tajaid töötab koolis 14.

Iga kooli jaoks on aasta kõige pidulikumad sündmused 1. september ja 9. klassi lõpuaktus. Meie koolil on võimalus neid aktusi läbi viia Olustvere lossis.

Aastate jooksul on olnud palju toredaid ühisüritusi. Kuna kool on väike, osaleb ürituste ettevalmistamisel ja läbiviimisel enamasti kogu koolipere. Alati on rohkelt osalejaid solistide konkursil "Laulusõber", kooli matemaatikanädalast on välja kasvanud juba ülevabariigiline 8 kooli matemaatikavõistlus. Kõik õpilased saavad oma teadmisi proovile panna erinevatel ainepäevadel ja nädalatel nii emakeeles, ajaloos, geograafias kui ka võõrkeeltes. Meil on ka oma koolibänd, kelle esinemised on väga oodatud.

Olustvere koolis on au sees sport palju osalejaid on nii korvpalli- kui ka jalgpallikoolis ja erinevates treening-

rühmades. Ujula olemasolu Olustveres võimaldab meie lastel aastaringelt ujuda. Juba mitmeid aastaid võetakse aktiivselt osa Eesti maaklubide ujumisvõistlustest.

Põnevad on olnud igakevadised lõpuekskursioonid Eestimaa erinevatesse paikadesse. Võimalusi enesearendamiseks ning oma aktiivsuse rakendamiseks on palju ja ühiselt koosveedetud aeg liidab meie kooliperet. Tähtsad ei ole ju ainult koolist saadud teadmised, võib-olla on need oskused, mida hinnatavasti ei saa, olulise-madki. Väikese kooli eeliseks on võimalus iga lapsega individuaalselt tegeleda – siin ei jää keegi märkamatuks ega oma murega ükski. Kui palusime õpilast kooli juubeli puhul väljaantava almanahhi jaoks kirjutada, mida Olustvere kool nende jaoks tähendab, rõhutasid paljud, et see on armas kodune kool, kus õpetajad on noored ja sõbra-

likud ning neil on laste jaoks aega.

Kuidas on läinud meie viistalastel? Esimese lennu lõpetaja Kerli Uusen on asunud omandama kõrgharidust, paljud on juba lõpetanud tehnikumi või kutsekooli ja hakanud tööle meeldivaerialal. Lõpetajate seas on ka esimesed pereinimesed, on sündinud esimene laps.

Koolis töötatud aja jooksul on olnud palju ilusaid hetki ja meelde jäävaid päevi. Kümme aastat Olustvere Põhikoolis töötamist on teinud minust väikekoolide veenduud pooldaja – siin on iga laps tähtis ja laste heaks me ju töötamegi.

Heli Alliksaar

Kogu koolipere 1. septembril 1993

FOTO: Erakogust

Suure-Jaani kalmistu rõõmud ja mured

Suure-Jaani kalmistu ehitised saavad uue näo. Uuendused said alguse konteinerite väljavahetamisest. Ühe suure konteineri asemele tellis OÜ Suure-Jaani Hooldus juhataja kolm väiksemat, mis võimaldas prügi kogumise kalmistul ümber korraldada. Loodame, et saame veel kaks prügikonteinerit juurde. Nii peaks hauaplatside hooldajatel olema kergem prahti paigutada. Juhime Suure-Jaani kalmistu külastajate, Suure-Jaani linna ja selle ümbruse elanike tähelepanu sellele, et kalmistu prügikonteinerid on ainult kalmistult tuleva prahi kogumiseks. Olmepraht siia

ei kuulu! Suvel, kui temperatuur oli 30°C, toodi kalmistu prügikontaineritesse kodudest toidujäätmeid, võikarpe, piimapakke, laste kasutatud pampereid. Viimased visati lihtsalt konteineri kõrvale maha. Prügi haises ja vaatepilt oli kole. Kalmistul käib palju turiste, kes hindavad nähtu põhjal meie inimeste kultuuritaset. Häbi on.

Kes on kalmistul käinud, on märganud, et uue kuue on saanud kaev, peavärav ja kabeli katus. Kabel on ilusaks valgeks värvitud ka seest. Remontimisel ja uuendamisel on ka kabeli aknad ning värvimisel uks. Uut värvi ootab välissein. Taastamisel on peavärava jalgväravad. Mõlema Suure-Jaani kalmistu metallväravate eest kannab hoolt kalmistuvaht.

Pöördume palvega vanemate inimeste poole. Ehk on kellegi mõni foto kalmistu peaväravast, kus väravate kohal olnud aken on veel kinni müürimata. Aken tuleks varasemal kujul taastada. Kui toote foto kalmistuvahi kätte või OÜ Suure-Jaani Hooldus kontoris, siis teeme sellest koopia – foto saate tagasi.

Kalmistuvahtidena oleme töötanud 11 aastat. Viimastel aastatel on töötegemiseks muretsetud muruniitja, trimmer ja lumepuhur, et suudaksime igasuguse ilmaga tööd teha.

Tähelepanu hauaplatside omanikud!

Suure-Jaani mõlemal kalmistul on praeguseks olemas väga head kaardid, kuhu on märgitud kõigi platside täp-

sed mõõdud. Need hauaplatside omanikud, kes soovivad paigaldada piirdeid, istutada hekki jne, peaksid kindlasti eelnevalt kalmistuvahiga ühendust võtma, et enne töö alustamist mõõdud maha märkida. Kalmistuvahi poole võite kõigi küsimustega pöörduda telefonidel **043 72 150, 051 11 655 ja 053 958 348** või tulla **Suure-Jaani Veski 6**. OÜ Suure-Jaani Hooldus telefon on **043 72 054**.

Suure-Jaani kalmistul on ka hooldamata hauaplats. Mõnel juhul on matustest möödas vaid pool aastat, kuid platse pole hooldatud ega seal kordagi käidud. Pöördume ka omavalitsuste poole palvega leida võimalus hooldada platse, kuhu on matuse korraldanud omavalitsus. Praegu on need platsid hool-

damata.

Suur mure on töövahenditega. Kuigi kalmistu rehaid ja muud vahendid on märgistatud, "unustatakse" need tihti oma platsi lähedale puu otsa või põõsasse. Ka teistel on tööriistu vaja. Hooligem üks-teisest rohkem.

Mõnele ettevõtjatele ei ole veel selgeks saanud, et enne matust on vaja vormistada dokumendid, registreerida matuse päev ja kella-aeg ning täpsustada matiskoht. Seda saab teha hauaplatsi valdaja. Kaasa tuleb võtta surmatunnistus ja leinaja isikut tõendavad dokumendid. Matmisloa ja teiste dokumentide vormistamiseks palume isiklikult kohale tulla.

Tiia ja Endel Vendelin
kalmistuvahid

SÕNUMID

“Loitsuke” Viljandimaa laste folkloorilaagris

Sõit Kõrgemäe turismitalu kestis umbes tund aega. Busis olid peaaegu kõik Loitsuke lapse, no mitte päris kõik, aga enamused. Sõitsime laagrisse koos Sürgavere tantsurühmaga. Laagripäeva alustasime telkide ülespanemisega. Sel ajal hakkas paduvihma tulema ning läbi suurte pingutuste saime telgid üles. Telgid püsti, vihm järele jäänud, asutasime end matkale Matsi talu. Enne teeasumist kinnitasime keha. Retk oli üsna pikk ja päike paistis aina palavamalt. Matk oli meie jaoks erinevate küsimuste abil huvitavamaks tehtud, esimesed viis minnes, teised viis tülles. Need, kes vastasid küsimustele õigesti, said kätte templi. Matsi talus oli säilinud vana rehealune ja hulk vanu esemeid, nende seas ka üks pulmakleit, mida Eve-Liina võis selga proovida. Talus esitasid lasterühmad Viljandimaalt pärit muistendeid. “Loitsuke” näidendi “Rahaaugust” kandsid ette poisid.

Laagrisse tagasi jõudnud, loeti templid üle ja parimad said auhinnad: šokolaadist mobiilid. Siis oli pisut vaba aega, mida meie kasutasime telgi ümbertõstmiseks, sest see oli lõkkele liiga lähedal. Seejärel mängisime poistega tätsu ja pärast kaarte. Oi, kui kõvasti müristas, vihma kallal kui oavarrest! Hiljem ilmusid taevasse kaks vikerkart, see oli ilus vaatepilt.

Uinuda polnud kerge, sest

Omavalitsejad sportisid Hallistes

Omavalitsustöötajate spordipäeva korraldajaks oli sel aastal Halliste valla rahvas. Päev sattus augusti kohta ülalatavalt vihmane ja külm, aga kõik alad viidi halbade oludest hoolimata siiski läbi. Seekord olid kavas korvpalli vabavisked, võrkpall, petanque, juhtide mitmevõistlus, teatevõistlus ja mälumäng. Kaheksateistkümmne osalenud võistkonna hulgas tuli Suure-Jaani linn kolmandaks (1.–2. koht korvpallis, 2. koht petanques, 5.–6. koht juhtide mitme-

küljealune oli niiske, kuid magama me lõpuks jäime. Üles tõusime juba kell pool viis. Aja parajaks tegemiseks hakkasime lõkke ääres oma märgi riideid kuivatama. Siis tõusid ka sõbrad, pakuti hommikusööki. Päev jätkus kiigelaulude esitamisega, järgnesid erinevad õpitoad. Sai õppida kuuekeelset kannelt, plokkflööti, vanu rahvatantse, laulumänge, pajupilli ja puumänguasjade meisterdamist, patside punumist, kividele maalimist, heinanukkude tegemist ning kuulata muinasjutuvestjat. Pärast näitasid kõik õpitoad, mis selgeks õpiti. Kahju, et osaleda sai ainult ühes töötoas. Ja siis toimuski laagri lõpetamine. Laagrilipu langetasid Eve-Liina ja Minna meie rühmast. Kuna bussi saabumiseni oli veel aega, läksime tiigi peale paadiga sõudma, hiljem istusime kaldal ja vahetasime laagrimuljeid. Mina arvasin, et laagri kava oleks võinud veelgi tihedam olla ja laager ise pikem. Aga muidu oli tore!

Kerttu Olesk Lasterühmast “Loitsuke”

Minna Rätty heinanuku valmistamise õpitoad valminud Heina-Patsik

FOTO: Erakogust

võistluses ja 5.–7. koht mälumängus), Olustvere vald viiendaks–kuuendaks (1. koht võrkpallis ja 4. koht petanques) ning Suure-Jaani vald seitsmendaks–kaheksandaks (2. koht juhtide mitmevõistluses ja 4. koht võrkpallis).

Võitis Pärsti vald, kes oli parim juhtide mitmevõistluses, petanques ja teatevõistluses ning jagas viiendat–seitsmandat kohta mälumängus. Teiseks tuli Mõisaküla linn. Järgmisel aastal toimub omavalitsustöötajate spordipäev Karksi vallas.

Hugo Hommik Spordimetoodik

Kuhjaveres pakkus poliitikat, sporti ja meelelahutust

Augusti teisel laupäeval said Kuhjaveres kokku mitme valla paljude külade ja seltside esindajad. Rõõmus, et tulijaid oli ka küladest, kust enne pole Kuhjaverre jõutud: Kiriverest, Kõost, Vana-Võidust, Öisust. Esindatud olid veel Olustvere (Aimla, Ülde, Võhmaküla, Riiasaare külad), Paistu, Saarepeedi, Pärsti ja Suure-Jaani valla külad.

Omavalitsusjuhtidest reageeris kutsele vaid Pärsti vallavanem Erich Palm. Saabud olid peale tervituskohvi valmis süvenema Euroopa Liidu teemasse. Rahvahääletuseni oli ju jäänud vaid veidi üle kuu. Siis tuleb öelda EI või JAH. Alustas oma küla mees Tiit Kuusik, kes juhib firmat Toru-Jüri. Tema tõi välja hajakülade mure vee pärast. Igaüks eraldi ei suuda oma majapidamisse uut kaevu ehitada, aga kui ühendada jõud ning küsida lisa ka Euroopa Liidu fondidest, siis võib loota positiivsemat lahendust. Nagu Alt-Siimu peremees tõdes, on eestlane ikka oma õigust kaugemalt nõudmas käinud – Peterburist, Moskvast, nüüd

Põhja-Viljandimaa eakate rukkimaarjapäev Suure-Jaanis

Ühel koosviibimisel tekkis meil Eha Lepikuga mõte korraldada piirkonna eakatele augustikuus üks tore ja meelde jääv simman. Mõte kasvas ja 16. augustil toimuski Suure-Jaani Ilmatari platsil rukkimaarjapäev (päeva nime autor on Tiiu Siim).

Päev koosnes kolmest osast: kontserdist, mokalaadast ja simmanist.

Külalisesinejateks olid Sürgavere naisrühm, Olustvere tantsurühm, Võhma suupillimängijad, Võhma eakate segarühm “Tantsurõõm”, Olustvere eakate ansambel “Metsalilled” ja Võhma eakate lauluansambel. Loomulikult esinesid ka võõrustajad: simmanitantsurühm “Hilised öied” ja ansambel “Mee-

siis Brüsselist. Tal endal on see käik varsti plaanis ette võtta. Jääme huviga ootama asjade edasist kulgu. Raha on, aga tuleb osata hästi küsida.

Euroopa Liidu plusse ja miinuseid aitas esile tuua Riigikogu liige Jaanus Männik. Rahvaliidus, kuhu ta kuulub, on suurem osa liikmeskonnast maapiirkondadest. Alustuseks tõdes ta, et regionaalselt ja sotsiaalselt on ebavõrdsus meil kõige suurem. EL on kõige tõsisem organisatsioon, kes jagab raha 15 riigis tasakaalustatult ja regionaalselt ümber – et igal pool oleks võimalik ühtviisi elada. Juttu oli veel võrdsetest tingimustest kauplemisel, piimakvoodist, keelest, kultuurist ja iseseisvusest, globaliseerumisest ja kontsentratsioonist, bürookraatiast ja maksudest ning EL vaatenurgast, et ka vaesus tuleb võrdselt jagada. Järgnes terve rida küsimusi ning arvamuse avaldusi.

Seejärel oligi aeg ühiselt lõunasuppi süüa. Suitsuliha-ga hernesupp valmis Raba ja Tire talu koostöös.

Õhtupoolik kuulus spordile. Appi olime kutsunud oma ala asjatundjad Merit Laane ja Mare Luhti. Ladusalt kulges võrkpall – võit kuulus Aimla küla tublidele palluritele. Lustiliselt viidi läbi tea-

tevõistlused nii lastele kui täiskasvanutele. Päril naljakas oli päkapi kum üts iga (teatepulga asemel) suusata-da ja kotis joosta, läbi rõnga hüpata ning väikese vildiga täpsust visata. Kõige rohkem osalejaid oli murukegli-võistlusel – kokku 18 paari. Peale võistkondlike alade said oma kiirust proovile panna nii kõige nooremad kui eakamad.

Enne, kui ansambel “Viiser” alustas, jagati kätte auhinnad iga ala tublimatele. Võis tajuda, et võidust olulisem oli osavõtt ja siiras lustimine ning kaasaelamine oma küla inimestele.

Korraldajatena jäime päevaga rahule. Arvestades meie suve lühidust ning tegijate ja ettevõtjate rohkust, tulid, nägid ja võitsid just need, kelle jaoks Kuhjaveres oli seekord parim paik oma päeva veeta. Teise külade ja seltside päeva eelarve kaeti Kohaliku Omaalgatuse Programmi ja Olustvere Vallavalitsuse toel. Öisu Rahva Selts avaldas valmisolekut korraldada järgmised külade ja seltside päevad. Kuhjaveres aga saab tuleval aastal 405 aastaseks ja see väärrib tähistamist.

Siiras tänus kõigile tulijatele ja tegijatele nii Kuhjaverest kui kaugemalt.

Päikeselist suvelõppu!

Urve Mukk

lespea”. Üheks kontserdi osaks oli ühislaulmine, kus igaüks sai oma häälepaelad valla lasta ja soovi korral ka mikrofonilaulda.

Päeva oodatumaks külaliseks oli doktor Viiktor Vassiljev, kes hoidis rahvaltuju üleval ja jagas näpunäiteid, kuidas ka vanas eas on võimalik sporti teha, ennast hästi ja kasulikuna tunda.

Simmanil mängis tantsuks Siimusti kapell, kes ka varem on “Meelespea” klubiüritusel üles astunud.

Ürituse peasponsoriks oli AS “Vilma”. Ettevõtte tegev- direktor Rein Triisa, kes on ka Eesti Levaliidu juhatuse liige, tutvustas firmat ja Eesti Levaliitu. Ta juhtis tähelepanu leiva söömise vajadusele.

“Vilma” tublid perenaised küpsetasid kohapeal pannkooke, mida sai proovida nii moosi kui meega. Degusteerimiseks olid välja pandud erinevad leivasordid ja tutv-

miseks firmas toodetavad pulbrid.

Kuna üritus oli heategevuslik, siis oli meil palju toetajaid. Suur tänu Suure-Jaani Linnavalitsus, Suure-Jaani Vallavalitsus, Olustvere Vallavalitsus, Võhma Linnavalitsus, Vastemõisa Vallavalitsus, Suure-Jaani kultuurimaja ja AS “Vilma”.

Eriti suured tänud aga Eha Lepikule, Leili Kuusele, Rein Triisale, Veiko Sepale, Aave Toomsalule, Riina Mankinile, perekond Männile, Maret Abojale, kõikide rühmade juhendajatele ja kõigile neile, kes aitasid kaasa toredate ürituse korraldamisele.

Julgen lubada, et see üritus ei jää viimaseks, vaid on ühe meeldiva traditsiooni alguseks. Kohtumiseni järgmisel aastal rukkimaarjapäeval!

Priit Toobal Suure-Jaani Linnavalikogu sotsiaalkomisjoni esimees

9. augustil toimus Suure-Jaani Gümnaasiumi staadionil järjekordne võistlus Vanad Olümpiaalad. Võistluse avas Suure-Jaani linnapea Rein Valdmaa, lipu heiskasid tulevikulootused Liis Uustal ja Jago Hommik.

Võistlused läksid korda: osalejaid oli sel korral vaba-

riigi eri paigust, kokku üle kuuekümmene. Ületati mitmeid rekordeid, eriti tublid olid naised.

TULEMUSED

NOORED 60 m jooks paigaltlähtega

1. Liis Uustal (Olustvere)	9,0
Alan Uustal (Olustvere)	8,6
2. Laura Aidak	

(Sürgavere)	9,8
Jago Hommik (Tallinn)	9,1
3. Liis Toomsalu	10,2
Kaarel Kurvits	9,2
Kaugushüpe paigalt	
1. Liis Uustal	1.97
Jago Hommik	2.07,5
2. Laura Aidak	1.78
Alan Uustal	2.03
3. Liis Toomsalu	1.70
Sten Sarv (Viljandi)	1.95
Kõrgushüpe paigalt	

1. Laura Aidak	1.00
Jago Hommik	0.90
2. Liis Uustal	0.90
Alan Uustal	0.90
3. Kerli Hommik (Viljandi)	0.90
Karl-Jürgen Kivi (Suure-Jaani)	0.90
Kuulitõuge mõlema käega	
1. Laura Aidak	11.84
Taavi Kalvi	12.56
2. Liis Uustal	10.79
Alan Uustal	12.62

3. Kerli Hommik	10.41
Jago Hommik	11.95

NAISED

60 m jooks paigaltlähtega

1. Jane Kalda (Võhma)	8,3
2. Pille-Riin Vendelin (Suure-Jaani)	8,9
3. Merle Kink (Suure-Jaani)	9,1

Järg leheküljel 5

XVI Vanad Olümpiaalad

Algus leheküljel 4

Kaugushüpe paigalt

1. Katrin Ots (Suure-Jaani)	2.37 *
2. Jane Kalda	2.34
3. Merle Kink	2.21

Kolmikhüpe paigalt

1. Jane Kalda	7.25 *
2. Pille-Riin Vendelin	6.26
3. Jane Andrei	6.18

Kõrgshüpe paigalt

1. Aave Hommik (Viljandi)	1.13
2. Pille-Riin Vendelin	1.10
3. Katrin Ots	1.05

Kuulitõuge mõlema käega

1. Katrin Ots	17.29	(10.11+7.18)
---------------	-------	--------------

2. Aave Hommik	15.08	(7.95+7.13)
3. Merle Kink	14.75	(8.38+6.37)

Kettaheide mõlema käega

1. Katrin Ots	51.18	(31.05+20.13)*
2. Merle Kink	45.56	(29.20+16.36)
3. Aave Hommik	45.43	(26.96+18.47)

Odavise mõlema käega

1. Katrin Ots	55.57	(40.74+14.83)*
2. Merle Kink	41.22	(31.14+10.08)
3. Aave Hommik	40.46	(26.25+14.21)

Raskusheide (12,5 kg)

1. Katrin Ots	6.59
2. Aave Hommik	6.04
3. Aage Õunap	

(Viljandi)	5.77
------------	------

MEHED 60 m jooks paigaltlähtega

1. Virgo Õitspuu (Võhma)	7,3
2. Asner Kolla (Tallinn)	7,4
3. Jaanus Hiimäe (Tartu)	7,7

Kaugushüpe paigalt

1. Peep Päll (Tartu)	3.01
2. Asner Kolla	2.90,5
3. Hannes Männik (Võhma)	2.88

Kolmikhüpe paigalt

1. Asner Kolla	8.82
2. Indrek Kaskpeit (Suure-Jaani)	8.71
3. Peep Päll	8.65

Kõrgshüpe paigalt

1. Indrek Kaskpeit	1.56	(43.06+32.03)
2. Peep Päll	1.53	
3. Aivar Hommik (Viljandi)	1.50	

Kuulitõuge mõlema käega

1. Olev Kitvel (Saku)	24.84	(13.52+11.32)
2. Ain Arro (Tartu)	22.56	(12.72+9.84)
3. Sven Simuste (Suure-Jaani)	21.93	(13.14+8.79)

Kettaheide mõlema käega

1. Kalle Reinart (Viljandi)	76.43	(45.45+30.98)
2. Indrek Kaskpeit	70.53	(43.00+27.53)
3. Sven Simuste	68.77	(39.95+28.82)

Odavise mõlema käega

1. Ain Arro	75.09
-------------	-------

2. Lembitu Kullassepp (Tääksi)	71.25	(40.39+30.86)
3. Indrek Kaskpeit	65.45	(41.58+23.87)

Raskusheide (12,5 kg)

1. Aivar Hommik	18.63
2. Indrek Kaskpeit	17.41
3. Ain Arro	17.39

* uus võistluste rekord
Võistluste lipu langetas Indrek Kaskpeit.

Täname võistluste sponsoreid Suure-Jaani Linnavalitsust, Suure-Jaani Vallavalitsust, aktsiaseltsi "Parmeron" ja aktsiaseltsi "Aknaservice".

Hugo Hommik
Spordimetoodik

Seekord põtru polnud

Mullu novembris jahiga alanud Suure-Jaani linna ja valla volikogude valitsuste ühisüritustega avaldas soovi liituda Olustvere vald. Tundub, et eelmiste valimiste ajal luhtunud omavalitsuste "abieli" on asendunud "käimisega". Perekonnaõpetusest võib leida soovitusi, et parim aeg teineteise tundmaõppimiseks on suvi ja üks parimaid viise ühiselt ette võetud matk või reis. Just sellistes piisut ekstreemseid situatsioone pakkuvas oludes olla kõige kergem kiiresti üksteise häid külgi ja vigu märgata ning aru saada, kas tahetakse ja suudetakse koos elada-tegutseda. Kas Olustvere vallavanem Are Aua just nii arutles, aga ettepanek üks ühine reis teha tema poolt tuli. Kahepäevase Läti reisi marsruudil Riia – Rundale võttis ette 62 inimest kolmest piirkonna omavalitsusest: volikogude ja valitsuste liikmed, ametnikud, allasutuste töötajad.

Pisut võrtsi ja ekstreemsust otsustas lisada ilm. Kogu reisi aja vaheldusid päikesepaiste ja nõrgemad tihedamad vihmahood, vahel isegi mõlemad korraga. Kavast olnust midagi seetõttu tegemata ei jäänud, kui vast päikesevõtmise Jormalas välja arvata. Ilmnes, et reisiseltskonnal on hämmastavalt ühesugune maitse: hommikusöögi lauas soovisid kõik kohvi juua. Selline üksmeelne elustus viis aga "töökorras" hotelli toitlustajad, kes olid eeldanud, et pooled inimesed – või vähemalt mehed – jooavad hommikul kohvi, pooled teed. Õnneks avasid kohvikud juba oma ukse.

Esimese pikema peatuse tegime Siguldal. Suveniiride seas hakkasid kohe silma juba aastaid tagasi siitkandist tuttavad kirjadega kepid. Kuulasime legendi Turaida Roosist, vaatamise Turaida muuseum-linnust, Gutmani koopaid, Gauja Rahvusparki ja seal asuvaid bobiradasid. Turaida (liivi keeles jumala aed – *tora aida*) piiskopilinnus on rajatud 1214. aastal siin varem paiknenud liivlaste vanema Kaupo linnuse kohale. Suure-Jaani kandi inimestele ei tohiks Kaupo nimi võõras olla, langes ju liivlaste vanem Madisepäeva lahingus nagu Lembitu. Kui siiani oli enamus Kaupot pidanud läbinisti negatiivseks tegelaseks, kes reetis on rahva, siis edaspidi ei saa selles enam

nii kindel olla. Kuulsime, et liivlaste vanem oskas mitmeid keeli, sealhulgas ladina keelt, ja et ta oli tolle aja kohta haritud ning nägi oma rahvale ristiisku astumisega avanevaid paremaid võimalusi. Võib-olla ei pea me ümber hindama mitte ainult oma lähiminekku? Pärast eelmise aasta veebruarikahte maalihet olid linnus ja Turaida Sigulda vahelist orgu läbiv tee vahepeal suletud, märke toonast liikest võib aga veel praegugi näha. Igavesed ei ole isegi maa ja tema pinnavormid.

Edasi võtsime suuna Riiale. Alustuseks väike bussiekskursioon ja siis jalgsi vanalinna. Kaks aastat tagasi tähistas linn oma 800. aastapäeva. Vanalinn on kaunis, siia on juurde ehitatud isegi uusi "vanu" hooneid. Rääkimata restaureerimisest ja kordategemisest. Baltimaade suurimas linnas on, mida turistidel vaadata.

Ning siis Lidosse. Kuigi tegemist on põhiliselt söögikohaga, tasub Riiga sattunud vähemalt kord siit läbi käia. Näide heast äriideest: on tehtud kõik, et te võimalikult palju oma raha siia jäta. Eriti juhul, kui tulete seltskonna ja lastega. Kena rahvuslik interjäär – rookatused, palkhitised, kiviparkett, sepiatunud lühtrid – segamiin klaasseinte-aedade, lifti ja jõulude ajast tuttavad tulekestega. Palju taimi, veeniresid, purskkaevu; liumäed, batuudid, autod, rulluisuväli. Ning muidugi tohutu hulk head ja parimat toitu. Ole ainult mees ja vali meelepärane välja. Eestist tulnutele tunduvad hinnadki esialgu "pisikesed": 0.60, 1.00, 1.90. Lumm kaob aga pärast 25-ga korrumist.

Jormalasse jõudsime pimedas. Endiselt tegutseb juba ammudest aegadest tuntud Dzintari kontsertsaal. Meie viibimine sinise lipu rannas ei sattunud seekord kõige paremale ajale, vihmahood vaheldusid päikesega ja rannaliiv oli inimitühi. Hotelle võõrastemaju on linnas paar tosinat, jagub ka restoran-kohvikuid ja meelelahutuskohati puhkajate tarvis. Hommikuvalguses nautisime kauneid jalakäijate tänava äärseid ehitisi. Jormala ajalooline keskus ja osa puitehitisi on 1998. aastast kantud UNESCO maailma kultuuripärandi nimekirja. Kaunilt värvitud ja korrasdatud majade-villade kõrval hakkavad aga silma ka erinevas valmimisjärgus "varemed", mille ehitamist on alustatud kümme aastat tagasi. Ka mõned varem kasutusel olnud hooned

seisavad praegu nukralt ja lagunevad. "Uute" aegade kaasa käivad probleemid nagu mõnel pool Eestiski näha võib.

Vahepeatus Jelgavas. Käisime arhitekt Rastrelli poolt 18. sajandil Kuramaa hertsogile Ernst Johann Biron'ile projekteeritud lossis, kus praegu tegutseb põllumajandusülikool. Vaatamiseks on välja pandud Kurzeme hertsogite tinast kirstud ja restaureeritud matmisriideid. Palsameeritud hertsogid ja nende naiselapsed pole kahjuks ajale vastu panna suutnud, iga sõja ajal on nende kirstud varanduse lootuses lahti murtud ja rüüstatud.

Reisi lõppsihiks oli Leedu piiri lähele väikesesse maakotta Rundalesse kaheksateistkümnenda sajandi keskel ehitatud loss – Bironi suveresidents. Arhitektiks on siingi Venemaale mitmeid kauneid losse (sealhulgas Talvepalee) projekteerinud Itaalia arhitekt Francesco Bartolomeo Rastrelli. Barokstiilis klassitsismielementidega luksuslikust hoonest on suur osa restaureeritud ja kasutusel. Siin toimuvad presidendi vastuvõttud; võimalik on ruume ka pulmadeks rentida. Rokokoostiilis sisekujundusega saalides tubades ringi liikudes meenuvad Venetsaaside uhked paleed – pole ka ime, meistrid on ju samad. Eestis sellist rokokoostiilis sisekujundust säilinud ei ole.

Oligi kaks päeva möödab ja aeg astuda koduteele. Maantee ristus mitmel

korral raudteega ja tundus, et lõuna-naabrite juures liigub hoopis rohkem ronge, sealhulgas pikki kaubaronge, kui Eestis.

Kaks augustipäeva võib vist kokku võtta tõdemusega, et sellel matkal üksteist väga halvast küljest tundma ei saadud, "käiakse" edasi – koduteel räägiti juba järgmistest ühistest tegevustest: omavalitsuste spordipäevast, kalaretkest ja järgmise aasta reist.

Vahel on küsitud, et miks korraldatakse kultuuripäevi ja vahetatakse delegatsioone sõpruspiirkondadega teistest riikidest. Psühholoogid ütlevad, et kui hästi lühidalt vastata, siis isiklikult tuttav inimene ei tundu vaevaliselt ebameeldiv ning väga raske on tema pihta lasta. Seega rahu ja hea läbisaamise nimel, mis mõlemad on tugevad just siis, kui algavad n.ö inimesest, mitte riigist. Käsü korras on raske mõista, aru saada ja omaks võtta. See kehtib ka hoopis lähemal elavate, tööd tegevate ja otsuseid vastu võtivate inimeste puhul. Suure-Jaani-Olustvere piirkonna kolme omavalitsuse keskusi lahutab küll vaid 500 meetrit ja 6 kilomeetrit, ometi kohtuvad nii ametnikud kui poliitika tegijad suhteliselt harva. Kaks päeva ühist bussisõitu tõi inimesi kindlasti üksteisele pisut lähemale. Aga pisut lähemale on inimestest ja nende probleemidest pisut kergem aru saada.

Suur tänu organiseerijatele!

Leili Kuusk

Reisieltskond Rundale lossi üht saalidest imetlemas

FOTO: Jaan Jaska

VOKK käis kuningriigis

Kas te kuningriigis käinud olete? Jah. Rootsis? Võib-olla Inglismaal? Aga kas te Seto Kuningriigis ka käinud olete? Ei ole?

Selle aasta augusti kahel esimesel päeval toimus Obinitsas juba kümnes Seto Kuningriigi päev.

Kui setod rohkem kui kümme aastat tagasi otsisid, mis võiks neid veel peale leopäevade kokku tuua, siis seda kohe ei leitudki. Appi tuli juhus. 1991. aasta suvel Norras käies nähti midagi sellist, mis setodelegi paistis sobivat. Norra ja Rootsi Kuningriigis elavad metssoomlaste järglased, kelle vana-vanavanemad asusid sinna elama oma kolmsada aastat tagasi. Kuigi tänaseks keelt vahetanud ja norralasteks saanud, ei ole nad oma juuri unustanud. Igal aastal kuulutavad nad Norra Kuningriigis kolmeks päevaks välja oma Metsasooe Vabariigi ja ei allu sel ajal Norra kuningale. Neil on oma valitsus, oma president, oma lipp ja piirgi, millest üle pääsemiseks peavad võõrad viisa lunastama. Mõte küpses - selline riik kõlbaks setodelegi. Obinitsa rahvas Aare Hörnaga eesotsas võttis asja tõsiselt ette ja 1. Seto Kuningriigi kuulutati välja 20. augustil 1994. aastal Obinitsas.

Kui on kuningriik, siis on vaja ka kuningat. Setod arvasid, et kuningatega on asi tõsine - enne uue valimist võetakse vanal tavaliselt pea maha. Nii sündis mõte valida kuninga - Peko - asemik - rahva poolt valitud Setomaa ülemsootska. Et kuningriik ei oleks vaid ühe valla asi, käib ta "külakorda": kuningriigi päev on toimunud Obinitsas, Mikitamäel, Luhamaal, Meremäel ja Värskas.

Sel aastal oli esimest korda tegemist kahepäevase üritusega. Kahel viimasel aastal sootskaks valitud, üheksa aastat Mikitamäe valla elu juhtinud, Inara Luigase üheksa südameasjaks on olnud noortele setu kommete õpetamine. 1. august oligi selline päev, kus lapsed said õppida sõira keetmist, korvi punumist, kargust, kasatskit ja muud.

Kuningriigi "peapäev" on tänaseks nii tuntuks saanud, et setud jälle kord vähemusse on jäänud - setu juurtega inimeste kõrval sõidab selleks päevaks kohale hulk naabreid eestlasi - et setude toredatest tegemistest osa saada. Nii meigi. Meremäe valla rahvas, kes eelmisel suvel Olustveres käis, oli VOKK-i (Vastemõisa Naiste Ühendus, Olustvere Maanaiste Selts, Kuhjaveer Külaselts ja Koksvere Maanaiste Selts) külla kutsunud ja 2. augustil sai sõit teoks. Kuumaal hom-

mikul alustas Võrumaa teed 48 inimest.

Kui keskpäevaks kohale jõudsimel, oli parkimiseks ettenähtud platsidel autosid juba hulga ja neid tuli aina juurde. Ilm oli kuum ning seetõttu täiskomplektis rahvarideid suhteliselt vähem näha, kuid hõbesõlgi, keesid ja kette ning helmestega tikitud kauneid peakatteid uudistamiseks jagus.

Saatjad võtsid meid "sappa" ja viisid peoplatsile. Lihtsalt 48 külalist. Vaid lõunasupp oli talongidega, kõik muu põhines usaldusel. Niisama lihtsalt ja enesest mõistetavalt sujus kogu ülejäänud tegevuski.

Et saaksite pisutki osa setode lihtsast ütleemisest ja omanäolisest kõnepruugist, toon siinkohal ära kuninga käsud, mis päeva alustuseks ette loeti.

Kuninga käsud

Põimukuu 2. päeval Seto Kuningriigi Xaastal.

X Seto Kuningriigi päevast Mokormulgah Obinitsah anna ma sääntseq käsud:

Õt mu alambaq tervest ilmast kibõhõhe Seto Kuningriiki jovvasiq tetäq Seto Kuningriigi piiriq vallalõ.

Õt rahvas üle lukõq, õt kuningriigi edenemisõ hääst kuningriigi kassat täütäq, võtta kuningriigi moro pääle tulõmisõl Seto Kuningriigi massu. Massust tetäq priist: kõik, kinkõl om kuningriigi kutsung, kiäq ommaq täüis seto rõvih ja alla katõ arssina tsuraqja tütriguq.

Kuniq seto Kuningriigi uma rahapada tüühhü nakkas, tarvtaq naaberrigi Eesti Vabariigi kroonõ.

Seto Kuningriigi alambil ja küläliisil hoita hinnäst seto vannõ kombidõ perrä, midä ma olõi armuutnu.

Han'saajaminõ Seto Kuningriigih om lubat, a piat olõma kolq kõrda läbi aet ja kõrdapite kraadiga kraam. Han'sa liisna juuminõ om kõvastõ keelet. Kia pur'otas ja taplõs, tuu viijas Obinitsa järvelikko.

Nuuq Seto Kuningriigi alambaq, kia saai Seto Kuningriiki tullaq. saistakuq kell 12 päivä pistü ja hõigaku Avvu Seto Kuningriigilõ!!!

Edasi võis igaüks peoplatsil ringi vaadata ja valida, mis talle huvi pakkus. Koht oli looduslikult kaunis, Obinitsa kool asub kõrgel mäeveerul, kust avaneb kaunis vaade järvele. Järvele ja üle selle on suunatud ka mäeveerul seisva kivist lauluema pilk.

Vanas koolimajas oli välja pandud kunsti- ja fotonäitus. Staadioniveerel toimus laat. Kaugemalt. s.t Eestist, tulija pilgu jaoks oli kõige üllatavam näha müügielettide vahel järelkärusid ja vankreid, kust müüdi koduõlut ja kalja. Ma-

nomeetritega vaadid ja hunnik plastpudeleid klaasitäiest suurema koguse ostjatele. Tervisekaitsjatel oli sel päeval vist õnneks puhkus.

Samas oli ka üks suurimat huvi pakkuv paik - degusteerimisplats. Võistlustulle oli toodud omatehtud hansat, õlut, veini, leiba, pirukat ja sõira. Maitsta soovijad asusid pikka sappa.

Avamisel kuulutati välja sõnalisõ teema: seekord tuli laita ja söimata. Ka Pekot enast - ja naabreidki, viimast võis teha vaid juhul, kui mainiti ka Pekot.

Seejärel algasidki üksteise järel võistlused: *vägümiis, hõbõsõ ettepanõminõ, katusõ lüüminõ, käsitüü ni kar'usõ võistlus, sõnalisõ võistlus, kargusõ ja kasatski võistlus, pillimehe võistlus.*

Rõõmu tegi see, et mõnel alal - kargus, kasatski - oli eraldi võistlus ka lastele ning ega pillimehedki kõik hallipäised olnud. Noori jätkus isegi sõnaseadjate hulka kuninga sõnalisõks sai noormees Jaanus Viskar.

Seejärel algas uue sootska valimine - Inara Luigas sel korral enam ei kandideerinud. Tegemist on vist küll demokraatlikuima valimisega: viis kandidaati tõusid koolilaudadele ning rahvas hääletas nii, et võttis meelepärase kandidaadi laua taha ritta. Seekord sai kõige pikem rivi setu kunstniku Evar Riitsaare laua taha - 450 toetajat. Ülejäänud neli kandidaati kogusid kokku pisut alla viiesaja hääle. Rivist kustust ütlemissi, et noor ja tubli mees, olgu nüüd siis ka sootska.

Evar Riitsaar on kunstnik, kes oma loomingus inspiratsiooni ammutanud setu kultuurist ja Setumaaust, aga mitte ainult. Lisaks maalidele ja illustratsioonidele viljeleb ta ka dekoratiivmaali. Üheks tuntuimaks objektiks, mille teostamisel ta on osalenud, võib pidada Ammende Villat Pärnus.

Ja siis tuli midagi, mida esimest korda kohal olija oodagi ei osanud - sõjaväeparaad. Päevakavast võis küll lugeda, et tuleb sõjaväe kokkukorjamine ja selle näitamine, aga et setod asja nii tõsi-

Nii - otse ja avalikult - setod omale kuninga asemikku välisidki

selt võtavad - see oli üllatus. Staadioni veerest hakkas pauke kostma ja vägi läks kooli õuel liikvele. Sõjaväe ülemjuhataja Suvo Nurmeotsale ja sootska Inara Luigasele raporteerisid lennuväe, veeväe, kahurväe, iluväe ja veel paljude teiste vägede juhatajad. Lubati kaitsta Setomaa nii õhust, veest kui maalt tuleva ohu vastu. Relvastus oli vägev: kaks vineerist välja lõigatud lennukit, vankrile upitatud paat, koodid, nuiad, üks kärbselapats, hangud, redel jpm. Appi olid tulnud ka võõrväed - Pegoste suguvõsa Soomest.

Seejärel oligi käes aeg paremaid autasustada. Järgmiseks aastaks said kuninga meistriteks käsitöö mõistja tüdruk, käsitöö tegija, sõirakeetja tüdruk, sõirakeetja, leivaküpsetaja, pirukaküpsetaja, korvikudujad tüdrukud, veinitegija, õlletegija, hansaajaja, kasatski kargaja naine, mees, tüdruk ja poiss, katusekatja, karjus, vägimees, pillimees ja sõnolinõ. Seega on kuninga asemikul päris palju abilisi. Seto Kuningriigi koolikese tiitli sai Obinitsa Põhikool.

Kõiki valitud ja külalisi ootas juba kuninga laud. Et VOKK-i rahvas oli külla kutsutud, siis võime edaspidi rääkida, et oleme kuninga lauas söönud. Läbi küla minnes mängis pill ja lauldi. Päevakohased sõnad sündisid siinsamas. Kus mujal Eestis veel midagi taolist näha-kuulda võib?

Sellega ei olnud aga väsinud reisiseltskonna päev veel lõppenud Meremäe Põhikoolis ootasid meid vastuvõtjad - küllakutsujad, laulunaised, pillimehed, koduõlu, hansaja pirukad. Meremäe koolis õp-

pis viiekümne aasta tagustel hiilgeaegadel 250 õpilast, tänaseks päevaks on neid järele vaid pisut üle viiekümne. Suure, eelmise sajandi keskpaigas valminud hoone kõrval seisab samast ajast pärit imposantne õpetajate elamu. Jätuks vaid õpilasi.

Külalised said seto laulu kuulda ja ka ise jalga keerutada.

Meremäelt kojusõiduks suuremale teele välja keeramise kohas näitas teeviit, et Luhamaa piiripunktini on 9 kilomeetrit. Sealgi pool piiri on ju Setomaa ja seto külad. Selgelt tajutavaks muutus siinse rahvakilli mure: kas saab Kuningriik kunagi üheks?

Küllakutsujatele suur aitäh!

Leili Kuusk

Proviisor tuleb külla

Veel mõned nädalad naudime suvesoojust ja saame ruume kütmata läbi, kuid sügis tuleb ikka omal ajal ning toob endaga kaasa külmad ja niisked ilmad. Oht haigestuda on nii noortel kui vanadel. Sügis saabudes on vaja teada, kuidas vastu panna sellistele haigustele nagu kõha, nohu, liigestevalud jne.

Sügisel suureneb keemiliste ravimite tarvitamine, kuid need ei ole odavad. Nii tekitab haigel küsimus, kas osta apteegist kalleid ravimeid või tarvitada ravimtaimi, mida saab ise kodus tarvitada ja mis organismile hästi mõjuvad.

Meile tuleb külla Eestis hästi tuntud ravimtaimede asjatundja proviisor Kaljo Mandre, kes jagab näpunäiteid, kuidas ennast ravimtaimede ravida.

Kohtume temaga 22. septembril kell 11.00 Suure-Jaani Linnavalitsuse saalis (Lembitu pst 42 II korrus). Kuna kohtade arv on piiratud, siis palume osavõtuks ennast eelnevalt registreerida telefonidel 043 71 145 (Aave Toomsalu) või 043 72 103 (Kaili Lepik).

Kohtumiseni!

Matti Zirk
OÜ Suure-Jaani
Ravikeskuse juhataja

Uus sootska Evar Riitsaar õnnitlejate ringis autogramme jagamas

FOTOD: Leili Kuusk

Seitse olümpiamedalit

Lahmuse - Cliften

Algus eelmises "Leoles"

Ning oligi käes kauaoodatud päev. Pühapäeval 15. juunil kogunesime kooli, et koos päikesetõusuga sõita Tallinna poole. Võistkonna lõplik koosseis oli järgmine: ujujad Annika Holtsmann, Riho Saar ja Kaido Grents ning kergejõustiklased Taivo Sots, Gristel Markus, Angela Siim ja Arvo Söder. Treenerid Eero Metsvahi ja kirjatüki autor. Veel kuulusid delegatsiooni koosseisu Eesti Eriolümpia direktor Laive Põska ja spordidirektor Meeli Hunt. Tallinna lennujaamas mõned protseduurilised toimingud ning hommikul poolkaheksa lendasime Kopenhaageni poole. Seal ümberistumine Dublini lennukile ja varsti olimegi kohal. Lennujaamas tervitati meid pidulikult. Kõiki saabuvaid võistkondi võeti väga soojalt vastu. Meie delegatsiooniga liitus Eesti saatkonna töötaja Marju, kellest sai meie lahutamatu kaaslane ja abiline kogu Irimaal viibimise ajaks. Saime kätte ka oma kaardid, mida tohtis ära võtta ainult toas olles. Pärast mõningat segadust treeneri kaartidega läks kuuetunniseks bussisõiduks Irimaa läänerrannikule. Sõitsime Atlandi ookeani äärde Clifteni linna. Tänu sellele bussisõidule nägime Irimaa loodust idast läände. Idarannik on tasasem kui läänerran-

nik. Metsa ja üldse puud oli väga vähe, lage mägine maa, kus söid lambakarjad. Mäed aga on kaetud taimestikuga ja seetõttu ilusad rohelised. Tänu Golfi hoovusele sajab Irimaal lund väga harva. Meie sealoleku ajal õitsesid palmid, fuksiad, kallad, rododendronid. Põhjamalase jaoks oli see eksotika. Clifteni oli üle kolmesaja kilomeetri. Teed on kitsad ja käänelised ning kahelt poolt piiratud kiviaiaga. Autosid on palju, aga juhtide viisakus selline, millest meie võime ainult unistada. Umbes viis kilomeetrit enne Cliftenit eskortis meid linna politsei ja tuletõrje saatemeeskond. Siireenide huilates tegime kesklinnale paar tiiru peale. Hämastav oli vaadata, kuidas linn oli meie vastuvõtuks ehitatud. Üle tänavate suured tervitusloosungid (ka eestikeelset!), kaupluste aknad ja tänavavalgustuspostid olid ehitatud meie rahvusvärvidega ja muidugi lõputult sinivalged lippe. Lipud olid nad kõik ise teinud. Seda meeleolu on raske kirjeldada, selles peab ise osalema. Keskväljakul tervitas meid suur rahvahulk, kes oli seal oodanud ligi kaks tundi. Selline tunne tekkis, et oleme nagu olümpia võitjad, keda kodulinna rahvas tuleb tervitada. Pärast tegu oli jõuda meile määratud kohani, sest rahvas oli tihedalt koos. Toimus pidulik lipuheiskamise tseremoonia, tutvustamine, kingituste ülandmine ja muidugi pildis-

tamine. Pärast vastuvõtu lõpu viidi meid restorani õhtusöögile. Menüü oli rikkalik ning igaüks võis valida endale meelepärase roa. Mina valisin praetud atlandi lõhe juurviljadega. See oli nii maitsev, et kõikidel järgmistel söögikordadel seda tellisingi. Kõhud täis, läksime hotelli. Tüdrukud ühte ja poisid teise. Vahemaaumbes kaks kilomeetrit. Need olid neljapäeva hotellid väikesed, aga väga mugavad.

Nüüd veidi Cliftenist. Linnas elab alaliselt umbes tuhat elanikku, turismihooajal aga kuni seitse tuhat inimest. Elanike arvult võiks linna võrrelda Suure-Jaaniga, aga territooriumilt on ta palju suurem. Kuna linn asub Connemara rahvusparki territooriumil, siis põhiline sisetulek tuleb turismist. Linnas on palju hotelle ja söögikohti. Kaks aastat tagasi esitati Eriolümpia organisatsioonile avaldus ühe võistkonna võõrustamiseks. Saanud teada, et neil tuleb vastu võtta väike Eesti delegatsioon, oli neil väga hea meel. Aasta tagasi hakati tegelema ettevalmistustega. Nad olid tõesti ära teinud mahuka töö. Hiljem selgus, et meie võistkonnal oli võõrustajatega väga vedanud. Teistel sellist luksust polnud. Isegi paar kuud enne meie saabumist küsiti, et kas meil pole erisoove majutuse, söögi ja treeningu osas. Meil erisoove ei olnud ja patt olekski midagi enam tahta. Cliftenis viibi-

sime kolm ja pool päeva.

Kui hakkasime oma kotte lahti pakkima, siis ootas ees ebameeldiv üllatus. Eero oli külakostiks kaasa võtnud neli purki eesti õlut. Transportimisel oli üks purk puruks litsunud ja kolm sellise välimusega nagu oleks mõni elukas neid mälnud. Riiete olukorda pole vist mõtet kirjeldada. Võite arvata, kuidas lennukis teie pagasiga ümber käiakse. Minu kaotus oli väike, ainult koti küljetasku oli puruks rebitud. Riided olid hommikuks hotelli poolt pestud ja triigitud.

Otsustasime Eeroga minna öist linna vaatama. Rääkisime oma soovist hotelli omanikule. Varsti oli auto ees ja läks sõiduks kesklinna. Autojuht arvas, et mis te linnas ikka jalutate, minge parem pubisse. Mõte oli hea, sest olla Irimaal ja mitte käia ehtsas iiri pubis, oleks olnud viga.

Teadsime eelnevalt Iirimaa pubikultuurist ainult filmidest nähtud ja raamatutest loetud põhjal.

Nii kui uksest sisse astusime, võttis meid vastu publikulastajate käteplagin ja rõõmuhõisked. Vaatamata esmaspäeva õhtule oli publi rahvus oli üle keskea. Olime sattunud justkui suurele perepeole. Kohe hakati õlut välja tege-ma. Põhiline jook, mida tarbitakse, ongi õlu. Seltskonna vanus oli üle keskea. Noori pubis ei olnud, sest see pole kombeks. Varsti liitusid meiega Meeli ja Laive ja õhulatusi, pidime esinema. Saime sellega ilusasti hakkama. Märkamatu oli paar tundi läinud ja väsimus hakkas maad võtma. Kui lõpuks voodisse saime, siis avastasime, et olime üleval olnud kakskümmend viis tundi.

Vello Jürgenson
Järgneb

Dublini lennujaamas

FOTO: Erakogust

RISTSÕNA

Sel korral tuleb teil segi aetud silpidest kokku panna kümme Suure-Jaani kihelkonnast üles kirjutatud vana-sõna, mis kõik on seotud looduse ja ilmaennustamisega. Seejuures ei tohi silpe üle jääda.

Õigesti vastanute vahel loosime välja Johannes Jürissoni autogrammiga raamatu "Muusikud Kapid ja Suure-Jaani"

Lahendusi ootame hiljemalt 22. septembriks Suure-Jaani linnavalitsusse. Postiaadress: Leole ristsõna, Suure-Jaani Linnavalitsus, Lembitu pst 42, 71502, Suure-Jaani. Vastuse võite ka isiklikult kohale tuua või linnavalitsuse esimesel korrusel asuvasse postkasti lasta. Ärge unustage märkimast oma nime ja kontaktandmeid, et saaksime teiega loosiõnne naeratamise korral ühendust võtta.

Edukat lahendamist!

1. SEITS DA PAB, MEN SEI LE PAL LEB PEA HÜP SIIS KUI TU HALV NA ILM KONN GI

2. LA LE VA TU KÜÜN HÄR KUUS VETT JAL SIIS PO HEST PAAS KUUS JUUA JUUA, ON

KU KEL

3. DA KE KE ME LA VA LÕU VA DI BA JU LU ALT LII TE RA TE PI DA ÄRA E KÄT MA KUI KOLM SAAB,

4. SIL DA DE DE LE LE, TEEB LAD SOO PEA MA LA MA PEA MART MAA

5. KAD DA KIN TA LAH RID TI LA VAD, MIS SE TI TAB SU AND NI NU RES

6. KUIV EHK MA NE VI RE KA SU ON IK TAL JÄ LE KAS VIH VE

7. GA GA, GED HE HIN REE LÄ JA JA SIIS TU PI KA LI NE TALV VANK RE LEB SIIS RU L I SOE KUI KUI VAD, KÜLM TU NE

8. MAR VAL VAL KÄN KÜ PÄÄS BAR ON, DI SIIS JA PÄE NUL KUI PÄE KA MAAR

9. DE DE DEL GI KA LEB LEB LU TU SÜ SEL TE LE, SIIS MI TU TA KE VA LEH LEH TE PEA LE KUI PEA

10. GI KE JA VI LU DE VA VIL RIK KÜLM KA SÜ SE TOOB JA

VASTUSEKS oleva vana-sõna saate järgmistest tähtedest: 1.49 (esimese vana-sõna neljakümne üheksas täht

(kirjavahemärke ja sõnade vahelisi tühikuid mitte lugeda)), 2.19, 1.13, 2.36, 3.14, 3.25, 3.20, 4.14, 4.21, 5.8, 6.3, 6.17, 7.25, 7.36, 7.62, 7.69, 8.3, 9.20, 8.28, 10.26, 10.30.

OMA-LOOMINGUT

Raamat televisiooni ajastul

Tänapäeva kiire elutempo juures on kindlasti meelelahutuslikult valitsevaks jõuks filmid ja televisioon. Ei nõua ju palju aega ja pingutusi istuda mugavalt tugitoolile ja hoida pilku ekraanil. Kuid kas on ka inimesi, kellele leidub aega ja tahtmist televiisori ees istumise asemel raamatuid lugeda?

Filmi puhul on kõik lihtne: saadakse sõpradega kokku, laenutatakse video, vaadatakse koos ja pärast on seda hea arutada. Filmi sisust saab aru mõne tunniga, raamatu mõistmiseks kulub mõnikord isegi kuid. Ka see on üks argument, mis teeb filmid nii populaarseks.

Kui vaadata suurlinnades ringi, võime märgata, et vi-

deolaenuituse on pea poole rohkem kui raamatukogusid ning seal on alati rohkem kliente. Arvatavasti tuleneb see sellest, et inimestele lihtsalt meeldivad filmid ja neise ei pea niimoodi süvenema nagu raamatutesse ning neid võib käsitleda kergekäelise-malt. Nagu selgus meiegi klassis läbi viidud küsitluse tulemusena, eelistavad noored filmi ülekaalukalt raamatule, sest see "on ju huvitavam". Samuti müüakse enamvähem igas videolaenuituses ka filmiteemalisi meeneid ja suupisteid, et veelgi rohkem kliente kohale meelitada. Raamatukogud aga, tehes ükskõik mida, ei suuda enam koguda nii suurt populaarsust kui varem.

Vaatasime natuke ringi kohalikus biblioteegis ja küsitlesime raamatukoguhoidjat, kes kinnitas, et kooliõpilased ei loe eriti meelsasti raamatuid, teevad seda siis, kui raamat on kohustuslikus korras lugeda antud või kui teos on eriti huvitav ja noortepärane. Tundub, et õpilasi ei huvita kuulsate eesti kirjanike, nagu Kreutzwaldi teosed, vaid nad eelistavad nüüdisaegseid raamatuid oma põlvkonna kirjanikelt. Küll aga laenutavad raamatuid innukalt vanemad inimesed, eriti naised. Nende

lemmikuteks on armastusest pajatavad bestsellerid.

Mida teha, et tõsta lugemine taas aukohale? Võib-olla aitaks see, kui oleks rohkem lastele ja noortele mõeldud raamatuid, probleemidega, millega puutume kokku igapäevaelus. Ma usun, et kui õpilastele antakse piisavalt informatsiooni ja tehakse teos huvitavaks, oleks lugemine ka rohkem.

Eric A. Johnson Ameerikast on üks neist inimestest, kes pigem loevad ja kuulavad muusikat, kui vaatavad telet. Ta arvab, et raamat on parim võimalus end vaimselt ja keeleliselt arendada ning film on tema jaoks ainult petlik edueskalaator. Ta usub, nagu mitmed tema mõttekaaslased, et raamatu järgi tehtud filmi abil saab vaid õrna kujutluse antud teosest, mitte aga põhjaliku ülevaate.

Tegelikult ongi vist nii, et raamatuid loevad rohkem vanema põlvkonna inimesed, sest nad on nii harjunud, neil on rohkem vaba aega ja nad on raamatutega veetnud suure osa oma elust. Noorem põlvkond kasvab aga üles koos arvuti ja televiisoriga ning selle tõttu eemaldubki järjest rohkem raamatutest.

Kadi Tikker

Ilusat alanud kooliaastat!

"Loitsuke" alustab tegevust
16. septembril

kell 17.00 Suure-Jaani
kultuurimajas
Ootame kõiki

tantsu- ja kultuurihuvilisi lapsi

Paala Rahvamaja tervitab algava hooaja puhul

endisi ja uusi ringide liikmeid
ja pakub ka uuel hooajal võimalust tegeleda
muusika, näitemängu, loovtantsu, kunsti,
meisterdamise
ja veel paljude huvitavate asjadega.
Täpsem info: tel 043 58 817
Soovitame tulla kohepeale ja ise järgi uurida.

EELTEADE

27. septembril sõit Palamuse väljanäitusele
Osvotusooivist teatada Tiitu Sepp
telefon 043 58 817 või öhtuti 043 58 606

Ootame kõiki oma kooli
vilistlasi ja endiseid ning
praeguseid õpetajaid

13. septembril

**Olustvere Põhikooli
10. sünnipäevale
pühendatud üritustele**

Õpilaste ja vilistlaste vahelised
spordivõistlused:

kell 12.00 tütarlaste-naiste võrkpall

kell 13.00 poiste-meeste korvpall

Kell 17.00 kogunemine koolimajja,

registreerimine

Kell 18.00 aktus, millele järgneb tantsuõhtu.

Tantsuks mängivad ansamblid

Carburaator ja Boomer,
avatud puhvet.

Rõõmsa kohtumiseni!

Hea inimene!

Kui Sul jääb oma aiast üle
sibullilli või püsililled juurikaid,
mida oled nõus andma linna
kaunistamiseks,

siis võta palun kontakti
Reeda Sadamaga telefonil 052 02 343

Kohvik **ILMATAR**

**Lõunasta kohvikus või
osta soe toit termokarbis
kaasa!**

Avatud E- R kell 11- 17

Katame Teie peolaua
kohvikus või kodus.

Info Ilmatari 5, Suure-Jaani
telefon 052 09 751

www.hot.ee/puhkebaas

FOTOGRAAF Jaanus Siim

teeb Suure-Jaanis, Kõleri tn 3 **ateljeefotosid**
dokumendipildist perepildini.

Eelnev kokkulepe

telefonidel (043) 72001 või 051 78 704

Suure-Jaani linna ja valla
konstaabli
**Enn Türgi uus telefoninumber on
053 447 796**

Vastuseid eelmises "Leoles" avaldatud
küsitlusele
ootame hiljemalt 20. septembriks

Ostame chituslikku saematerjali

Pärnus ja Tallinnas
Telefon/faks 044 37 847
e-post: k.kaup@mail.ee

Ostame metsamaterjali, kasvavat metsa ning metsaga kinnistuid.

Pakkuda võib ka kaitsealuseid
ja hüpoteebiga kinnistuid.

Asjaajamine kiire ja korrektne,
ei ole vahendajad!

Täpsem info telefonil 052 67 907

Ostan piiramatus koguses, parima hinnaga pohla ja jõhvikat

Vihiküla kaupluses tööpäeviti kaupluse
lahtioleku ajal ja
Suure-Jaanis Tallinna tn 17 kell 19.00 - 21.00
Info telefonil 056 649 529
või öhtuti 043 71 529 ja 034 71 659

TELERITE ja KODUMASINATE REMONT

Samas müügil soodsate hindadega kasutatud
pesumasinaid, külmikuid, pliite ja
nõudepesumasinaid.

Garantii 1 aasta, järelmaksu võimalus.

**NB! Müügil ilma surveveeta
töötavad automaatpesumasinaid.**

KoduPluss
Riia mnt 95, Viljandi
AVATUD
E-R 9.00 - 16.30
Info telefonil 043 36 342

Õnnitleme lapse sünni puhul!

Tiina ja Olev Umsarel
sündis 10. augustil
poeg **Voldemar**

Eve Kiisil ja Andrus Rännikul
sündis 12. augustil
tütar **Gerly Rännik**

Anneli ja Sivar Joandil
sündis 13. augustil
tütar **Anna-Liisa**

Heli Sarikal ja Jaak Lebedevil
sündis 17. augustil
tütar **Merilyn Sarikas**

ÕNNITLEME SÜNNIPÄEVALAPSI!

SUURE-JAANI LINN

JÜRI KIMMEL	26.09.1915	88
JAAN JÄRVE	02.09.1918	85
ANNA LEESMÄE	20.09.1918	85
LIISA KIMMEL	30.09.1918	85
LEIDA GRIŠAN	20.09.1921	82
LEIDA VENDLA	12.09.1923	80
SELMA ROOMETS	22.09.1928	75
LEO PAAS	17.09.1933	70
JÜRI SIIMER	24.09.1933	70
TÕNIS KIRIKMÄE	19.09.1938	65
ELLI VENDELIN	25.09.1938	65
EPP JOALA	19.09.1943	60

SUURE-JAANI VALD

MARTA PAAS	13.09.1908	95
LIDIA KUUSK	10.09.1910	93
MATHILDE KAASIKU	02.09.1913	90
ELLA STIIM	17.09.1914	89
LINDA VALDMAA	26.09.1916	87
ANETE ORAV	29.09.1916	87
ARMANDA MOTRITŠ	30.09.1916	87
VILMA JÜRIADO	11.09.1921	82
VLADIMIR SERMAN	14.09.1922	81
HERMAN TOMINGAS	17.09.1923	80
ELMAR TEDER	21.09.1923	80
GUSTAV PÄRNASALU	11.09.1928	75
HELMUT KULDKEPP	15.09.1928	75
JUHAN VONK	19.09.1928	75
ENDEL VINGISSAR	23.09.1928	75
MILVI SIIMER	18.09.1933	70
ÜLO PÕDER	13.09.1933	70
MARI PETERSON	21.09.1938	65
HUGO LEPPNURM	01.09.1943	60
REIN KAUL	08.09.1943	60
VELLO MURUMETS	26.09.1943	60
LILLI KIVISILD	18.09.1948	55
LEMBIT SOONETS	17.09.1948	55
PEETER VEERESTE	21.09.1948	55
VALLI BAKHOFF	11.09.1953	50

OLUSTVERE VALD

LIDIA KIVISILD	18.09.1912	91
ANETA LUIK	12.09.1921	82
OLGA HAJANEN	24.09.1922	81
MARTA MÖLDER	25.09.1923	80
HILJA LABIDAS	03.09.1928	75
BERNHARD RUDISAAR	03.09.1928	75
MAIA SIHVER	24.09.1933	70
AITA TAMMPERE	21.09.1938	65
ELJU ELAGIN	04.09.1938	65
TAIVO TEDER	30.09.1938	65
MARIE TEDER	22.09.1943	60
MATI OJA	22.09.1953	50

Mälestame

AVO-REIN SUBI	06.05.1943 - 01.08.2003
MEIDO KIMMEL	09.05.1937 - 11.08.2003
SILVIA PEEK	28.09.1923 - 12.08.1923
KARMEN SCHUBERT	03.05.1952 - 14.08.2003
KALJU KANGRO	20.07.1938 - 25.08.2003

e-post: leole@vald.s-jaani.ee
http://www.suure-jaani.ee/leole
Reklaamkuulutuse hind:
ettevõtjal 150.- krooni,
eraisikul 15.- krooni.
Reklaami ootame kuni
1. kuupäevani.
Toimetusel on õigus artiklite
teksti redigeerida-lühendada.

Toimetaja
Leili Kuusk 052 21 859
Lembitu pst 42, Suure-Jaani
tel (043) 71 145 (tööl)
leili@suure-jaani.ee
Toimetaja-abi fotograaf
Jaanus Siim
tel (043) 72 001, 051 78 704
jaanus@suure-jaani.ee

Kontaktisikud:
Suure-Jaani Linnavalitsus
Aili Adamson tel (043) 71 145
faks (043) 71 271
suure-jaani@suure-jaani.ee
Suure-Jaani Vallavalitsus
Märt Perve tel (043) 55 431
faks (043) 55 439
mart@vald.s-jaani.ee

Olustvere Vallavalitsus
Silvi Raudmets tel (043) 74 266
faks (043) 74 389
olustverevv@alex.vil.ee
Suure-Jaani Gümnaasium
Reeda Sadam tel (043) 72 003,
052 02 343
faks (043) 72 051
reeda@sjg.edu.ee

Küljendus
Külliky Lohu
055 18 297
kiky@s-jaani.ee

Trükk
OÜ Vali Press
Pajusi mnt 22, Põltsamaa
tel (077) 52 491
vali@estpak.ee

LEOLE Kolme omavalitsuse infoleht
ilmub 1 kord kuus